

Een Puzzeltocht voor de kinderen van
Uitgeest en omstreken

Een rondje
Uitgeest

vereniging oud uitgeest

Een van de belangrijkste historische gebouwen van Uitgeest is ongetwijfeld het uit 1684 daterende Regthuys (foto 1). Vanaf deze locatie begint dan ook de puzzeltocht door het centrum van Uitgeest en proef je de sfeer van toen. Dit "rondje Uitgeest" is gebaseerd op "De Wandelroute langs grote en kleine historische gebouwen van Uitgeest", uitgegeven door de Vereniging Oud Uitgeest,. Tevens is dankbaar gebruik gemaakt van foto's uit de beeldbank (zie onze website).

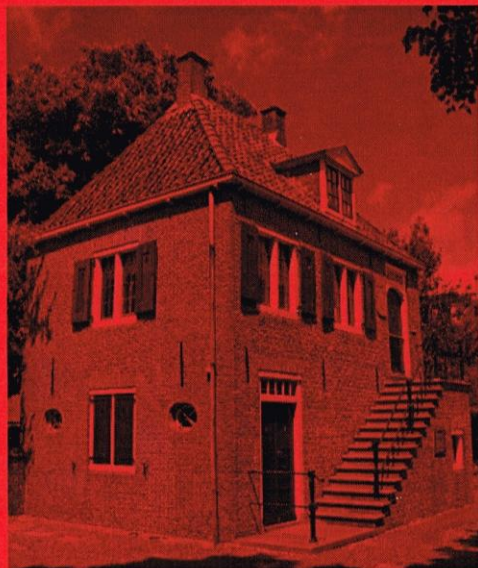

Foto 1

Locatie en contactadres

Vereniging Oud Uitgeest
Kerkbuurt 3
1911 CM Uitgeest

Secretaris Jan van Baar
Tel. 0251 - 31 42 90
E-mail: secretaris@ouduitgeest.nl

<http://www.ouduitgeest.nl>

1 Het Regthuys met op de achtergrond de N.H. kerk

Foto 2

Het vermoeden bestaat dat op de plaats van het huidige Regthuys, aan het Regthuysplein, in de Middeleeuwen ook al een Rechthuis heeft gestaan. Het zal dan Romaanse of Gotische trekken hebben gehad, overeenkomend met die van de naastgelegen oude kerk. In 1684 kwam op dezelfde plek een nieuw Rechthuis te staan. Hier spraken schout en schepenen recht en namen burgemeesters en vroedschappen beslissingen ten aanzien van het dagelijks bestuur van het dorp. In de 19e eeuw werd hier ook de plaatselijke waag ondergebracht. Op de begane verdieping bevond zich tevens de secretarie en het onderkomen van de veldwachters en een gevangenhok.

In 1917 werd het Regthuys door het gemeentebestuur verlaten en werd een villa aan de Middelweg als nieuw gemeentehuis in gebruik genomen.

In de 19e en begin 20e eeuw vond op het plein de wekelijkse, voor- en najaar markten plaats. Na de ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis raakte het pand meer en meer in verval. In de jaren vijftig scheelde het niet veel of het pand werd gesloopt. Dankzij de inzet van velen kon het pand worden gered. De restauratie kwam in 1956 gereed.

Nu heeft de Vereniging Oud Uitgeest haar onderkomen op de bovenverdieping. De ruimte op de begane grond wordt gebruikt als trouwzaal.

We gaan beginnen aan de Puzzeltocht !

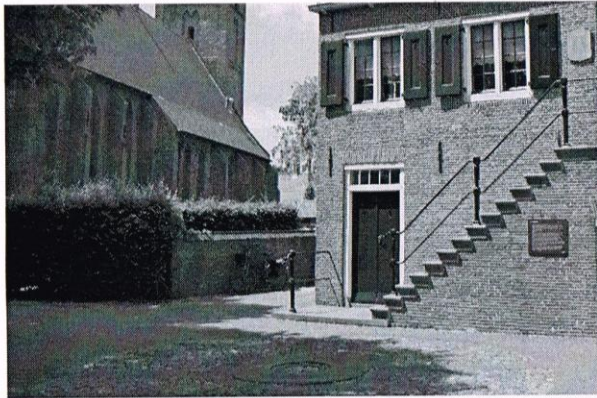

Foto 3

Vlak voor het Regthuys, op het dorpsplein ligt nog een restant van de dorpsput, opgenomen in het straatwerk.

Vraag 1 : Naar welke windrichting wijst de pijl?

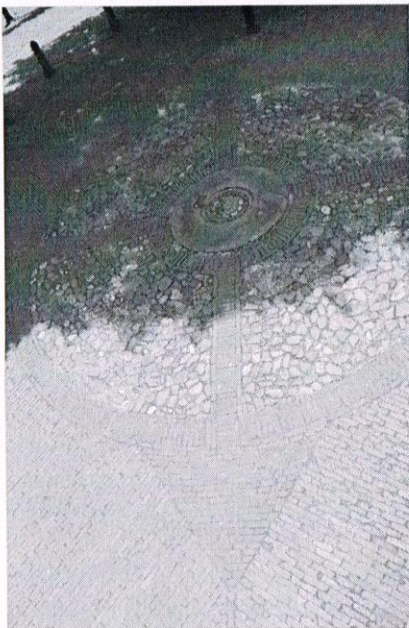

Foto 4

Foto 5

We gaan linksaf de Schevelstraat in. Op nummer 1 staat het gerenoveerde pand "De Swaen". Oorspronkelijk stond hier een royaal 17de-eeuws pand. In het pand zijn ooit een herberg en een winkel met woning gevestigd geweest. Het huis aan de oostzijde is later aangebouwd. In 1976 zijn de toen bouwvallige panden tot en met de fundering gesloopt en in oorspronkelijke stijlweer opgebouwd tot 1 woning. In 1979 kwam het huis voor bewoning gereed.

Vraag 2: Wat was de naam van het huis in de 17e eeuw?

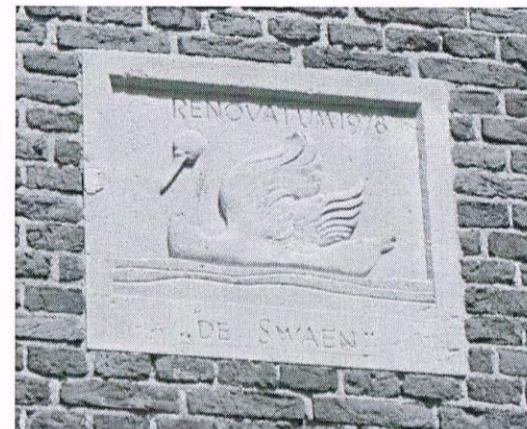

Foto 6

Foto 7

We lopen door de Schevelstraat en steken de Middelweg over en komen vervolgens op de Meldijk. Op deze dijk hebben veel panden versieringen in de vorm van makelaars, gevelstenen, muurankers en speciale schoorstenen.

Op de hoek Middelweg en Meldijk heeft vroeger hotel De Ooievaar gestaan. Ter herinnering hieraan prijkt op Meldijk nr. 1 nog steeds een ooievaar.

Vraag 3: Wat is een makelaar versiering?

Foto 8

Foto 9

Hotel De ooievaar en de paardenverhuur anno 1888

Foto 10

Hotel De ooievaar gezien vanaf de Middelweg 1994

Foto 11

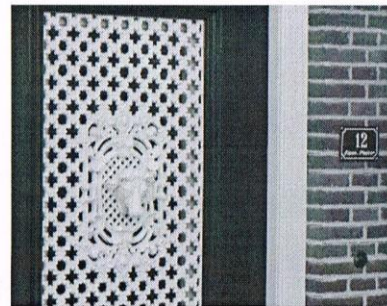

Foto 12

We lopen verder en zien op nr. 8 het uithangbord van het Sigaren Magazijn van van der Eng, het schitterende pand op nr. 12 van de fam. Putter met de mooie deurversiering en De Harmonie op nr. 30 met de glas in lood ramen op de 1e verdieping. Vraag 5: Welke jaartallen staan er op de voorgevel van de stokkenfabriek van de fam. Zonjee op Meldijk 23 ?

Foto 13

Foto 14

Het Gemaal

Met dit gemaal beheert het Hoogheemraadschap op afstand het waterpeil in de sloten en de vaarten van de Uitgeester- en Heemskerkerbroek polder. De pompcapaciteit is 360 m3 per minuut. Dit alles valt af te lezen van het informatiebord wat tegen de muur bevestigd is.

Vraag 6: Hoeveel grote pompen staan er in het gemaal ?

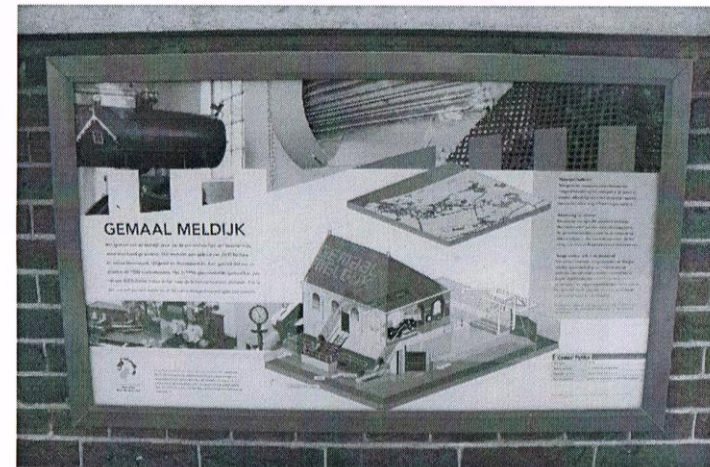

Foto 15

Foto 16

De Sluis is aan het einde van de middeleeuwen aangelegd en is de scheiding tussen de Meldijk en de Sluisbuurt. Als we verder lopen richting viaduct zien we een molen.

Vraag 7: Wat is de naam van deze molen?

Foto 17

We keren terug via de Meldijk en voor we linksaf naar de Langenbuurt gaan, kijken we nog even naar rechts naar Meldijk 5. Dit huis uit 1886 was gebouwd als hulp-postkantoor. Bijgaande foto is uit 1906.

Foto 18

Het huis Langebuurt 4 was oorspronkelijk een 17e eeuwse stolpboerderij. Bijzonder is de barokke daklijst met de kleine makelaar en de ramen met 12 of 16 ruitjes. De lage darsdeuren waren voor de aanvoer van hooi over water.

Langebuurt 24 is gebouwd rond 1875. De gevel is bijzonder.

Foto 19

Vraag 8: Hoe wordt deze gevel genoemd?

We lopen nu langs Langebuurt 23 –29, respectievelijk: Voormalig Jacobshuis, het oude zusterhuis. Voormalig Engelbewaarder, de kleuterschool en de voormalige Jozefschool. Al deze panden zijn verbouwd tot wooneenheden.

We lopen weer verder langs nr. 35, de R.K. kerk en nr. 37, de pastorie.

Vraag 9: Wat is een pastorie?

Langebuurt 36, gebouwd in 1896 was een rentenierswoning en heeft ramen met afgeronde hoeken. Langebuurt 38, gebouwd in de 2e helft van de 19e eeuw, is nu een koster's woning. Vroeger was er ook een winkel in het huis. Langebuurt 39, gebouwd in 1892, was een rentenierswoning. Nu is het een parochiehuis. Langebuurt 45, gebouwd in 1868, was oorspronkelijk een boerderij.

Foto 20

Vraag 10: Hoe wordt dit huis ook wel genoemd?

We lopen verder langs nr. 45, ook wel "de Overkant" genoemd, nr. 55 al sinds 1855 de Bakkerij van Putter met Puttertjes in de daklijst. Het Herenhuis op nr. 72, gebouwd in 1877 en was eerst een woonhuis, daarna een wees- armenhuis, een ouden van dagen huis, kraamcentrum en weer later een verpleeghuis.

Na de knik verandert de naam van de weg in Westergeest.

Foto 21

Achter het huis Westergeest 11 stond vroeger, aan de overkant van het water, een houtzaagmolen.

Vraag 11: Wat was de naam van deze molen?

Westergeest 19-21 is een Langhuisstolp uit de 17e eeuw, de stolp is later aangebouwd. Achter het huis staan 2 kapbergen.

Foto 22

Westergeest 32. Twee panden met zadeldaken. Het was oorspronkelijk een fabriek waar kaasstremsel en boterkleursel werd geproduceerd. Nu is het een woonhuis.

Westergeest 61: Boerderij, oorspronkelijk uit de 17e eeuw die verbouwd is tot woonhuis .

Foto 23

We lopen nog een stukje verder langs mooie huizen boerderijen en slaan rechts af de Van Lithstraat in. Dit is het begin van "Het Rooie Dorp". De 27 woningen werden door woningbouw vereniging "Goed wonen" in 1921 voor arbeiders gebouwd. Rond de eeuwwisseling was sprake van afbraak, maar gelukkig heeft men gekozen voor renovatie van dit beeldbepalend stukje Uitgeest.

Vraag 12: Waar komt de naam "het Rooie Dorp" vandaan?

Foto 24

We lopen verder en slaan rechtsaf de Middelweg op. Middelweg 132 was vroeger een tuinderswoning en op het achtererf staat nog een bollenschuur.

Foto 25

Vraag 13: Welke naam staat op de gevel van Middelweg 132 ?

Vervolgens lopen we langs nog een paar mooie huizen, o.a.: Middelweg 100, een rentenierswoning uit 1888. Middelweg 85 een voormalige notariswoning uit 1888. Middelweg 77-79 voormalig postkantoor gebouwd in 1906, nu verbouwd tot 4 wooneenheden. Middelweg 65 Boerderij uit de 17e eeuw, door diverse verbouwingen is het huis erg veranderd.

Foto 26

Middelweg 65 met makelaar

Middelweg 28 Het gemeentehuis van Uitgeest. Het gemeentehuis bestaat eigenlijk uit 3 delen. Het rechterdeel werd in 1895 gebouwd als herenhuis voor bollenboer P.Brasser. In 1917 werd de villa door de gemeente aangekocht en als raadhuis in gebruik genomen. Het linkergedeelte dateert uit 1864 en werd als pastorie gebruikt door dominee Zelders van de N.H. kerk. In de 2e helft van de vorige eeuw werd dit een Hervormd bejaarden tehuis. Begin jaren negentig van de vorige eeuw werden de panden gerenoveerd en middels een tussenstuk met elkaar verbonden. In 1992 werd het nieuwe stadhuis in gebruik genomen.

Vraag 14: Wat staat er boven het middelste raam van de 1e verdieping?

Foto van het raadhuis uit 1965

Foto 27

We lopen een klein stukje terug en slaan rechtsaf de Dokter Brugmanstraat in. Op de hoek van de Hogeweg, op nummer 10, staat de schitterende verbouwde stolpboerderij. Deze boerderij is omstreeks 1850 gebouwd op de plek waar daarvoor een buitenhuis heeft gestaan van een VOC kapitein. Vooral de gevel met versiering is beeldbepalend. De stolpboerderij is nu verdeeld in een aantal wooneenheden.

Foto 28

Vraag 15 : Wat is de naam van deze boerderij?

We lopen de Hogeweg op en passeren de dorpschool uit 1873, nu de muziekschool en cultureel centrum. Op nummer 2-4 de smederij uit 1860, nu in gebruik als woonhuis.

We komen op een kruispunt en gaan de Castricummerweg op. De 17e eeuwse pastorie op nummer 4-6 is nu in gebruik als woonhuis van de koster en jeugdhuis van de N.H. kerk. We keren een klein stukje om en gaan naar de N.H. kerk op Kerkbuurt 1.

De Nederlands Hervormde kerk en de dorpstoren.

Op de tekstplaat die tegen de kerk bevestigd is, staat onder andere: Op deze plaats stond in 1320 het 1e kruiskerkje waartegen in 1350 in laat Romaanse stijl een toren werd gebouwd. De kerk is in 1480, 1500, 1906 en 1979 uitgebreid en verbouwd. Oorspronkelijk was het een Rooms katholieke kerk, gewijd aan de Heilige maagd Maria. Na 1575 werd de kerk Nederlands Hervormd.

Foto 29

Vraag 16: Naar welke windrichting is de kerk gericht ?

Dit was de laatste vraag. Vul nu het antwoordformulier in en vergeet niet je naam en telefoonnummer op het formulier te vermelden en lever daarna het formulier in.

In "Een Rondje Uitgeest", zijn enkele rijksmonumenten en bijzondere panden van Uitgeest opgenomen en is een selectie gemaakt van gevelstenen en andere spraakmakende versieringen die de aanblik van Uitgeest verfraaien.

Tom de Kleijn, Oktober 2014

Vereniging Oud Uitgeest